

Bir taraf mutsuzsa mesele kapanmaz

---

19. Altın Koza Film Festivali'nde en iyi film seçilen 'Babamın Sesi' adlı filmin yönetmeni Orhan Eskiköy, yaptıkları filmlerle canlarının yandığı ve acilen çözüm istedikleri meselelere dokunduklarını belirtiyor.

Geçtiğimiz aylarda 19. Altın Koza Film Festivali'nde en iyi film seçilen 'Babamın Sesi-Dengê Bavê Min' filmi Maraş Katliamı'ndan sağ kalan Kürt Alevi bir ailenin son 30 yıllık hikayesini ele alıyor. Yönetmenliğini 'İki Dil bir Bavul' filminin yönetmenlerinden olan Orhan Eskiköy ve Zeynel Doğan'ın yaptığı film, sıradan bir ailenin hikayesinden yola çıkarak can acıtıcı toplumsal gerçekleri ele alıyor. Filmin yönetmenlerinden Orhan Eskiköy ile 'Babamın Sesi' filmini ve filmin dokunduğu meseleleri konuştuk.

'Babamın Sesi' filmiyle Türkiye ve Kürdistan'a ilişkin konuşulmasından kaçınılan meselelerden biri olan Maraş Katliamı'na değiniyorsunuz. Filmden biraz bahseder misiniz?

Babamın Sesi, genel anlamda bir kadının bekleyişi ve küçük oğlunun gerçeği arayışı üzerine bir film. Bu bekleme ve aramanın kesişme noktası da bu çocuğun doğduğu evdir. Bu ailenin Mehmet adındaki çocukları eve gelerek annesinin neyi, nasıl beklediğini ve nasıl yaşadığını keşfetmeye başlar. Maraş Katliamı'ndan sağ kurtulan bir ailenin nasıl ve neden dağıldığını, katliamın bu aile üzerinde nasıl bir iz bıraktığını, çocuklardan birinin dağa kadar uzanan

hikayesini, bir babanın kasetler aracılığıyla ailesi ile iletişim kurmaya çalışmasını ve bir annenin ailesini bir arada tutma çabaları üzerine bir film. Elbette tüm bunlar olurken Türkiye'nin çevresel faktörlerine ve güncel sorunlarına da gönderme yapılıyor. Günümüzde geçen filmin tamamen seslere dayalı bir film olduğunu söyleyebilirim. Ses filmin içinde hayalet gibi dolaşiyor. Ses öyle bir şey ki kişinin yüzünü unutabilirsiniz ama sesini unutmazsınız.

Yönetmenlerden Zeynel Doğan aynı zamanda filmin başrollerinden birine sahip. Oyuncu kadrosundan bahsedebilir misiniz?

Öncelikle şunu belirtmeliyim ki hikaye Zeynel'in başından geçen gerçek bir hikaye. Diğer bütün oyuncular da kendi hayatlarını oynuyor bir nevi. Yani Zeynel'in annesi ve eşi filmde kendilerini oynuyorlar. Bir de yöre insanları var filmde. Yani profesyonel oyuncu yok.

Çekimler ne kadar sürdü ve yöre halkının filme yönelik tepkileri nasıl?

Çekimler 4 hafta sürdü. Küçük bir settik. Yöre halkı hem filmi hem de hikayeyi çok sahiplendiler. Maraş'ın Nurhak ilçesine bağlı Barış Belediyesi'nin yardımları ve izniyle çektik filmi. Belediye Başkanı Hüseyin Doğan, Zeynel Doğan'ın amcası zaten. Yöre halkı da çok yardımseverdi. Bu anlamda çekimler sorunsuz geçti.

19. Altın Koza'da en iyi film olarak seçildi. Akabinde bir takım sinemacı sosyal medyada Kürtler veyahut ötekileştirilmiş toplumlar üzerine çekilen filmlerin değer görmesini eleştirdi. Bu tutuma yönelik ne söyleyebilirsiniz?

Keşke Türkler üzerine film yapılsa da biz de izlesek. Maraş Katliamı meselesi

bizim canımızı yakıyor biz de bu filmle sesimizi duyurmak için çabalıyoruz. Ben Kürt değilim Türk'üm ama bu mesele benim canımı çok sıkıyor. Türklerle ilgili bir film yapsınlar o halde. Türkiye sineması çok küçük meseleler üzerine film yapıyor. Küçümsemiyorum ama bu tarz filmlerin topluma dokunamadıklarını düşünüyorum. Çoğunluk filmine kadar Türk toplumuna ilişkin eleştirel bir tutum göremiyorsunuz. Çoğunluk Türkiye'de yaşayan insanların genel portresini çıkartabilen ve 'işte çoğunluklu olarak Türkler bu şekilde yaşıyor' dedirten bir film. Biz Türkiye ile ilgili film yapıyoruz. Filmlerimizle canımızın yandığı ve acilen çözüm istediğimiz meselelere dokunuyoruz. Türkiye sinemasında bunu yapan çok az insan var. Aslında ben de bir gün Türklere ilişkin bir film yapmak istiyorum. Hayata nasıl yaklaştıkları ve nasıl yaşadıklarına dair. Kafamda buna dair bir senaryo var. Türklerin hayatla ve

dırđırileriyle kurdukları ilişkiyle ilgili bir film yapmak istiyorum.

Yönetmenliğini Özgür Doğan ile paylaştığınız ve bir Kürt köyünde bir öğretmenin bir yılını anlatan İki Dil bir Bavul filminiz çok dikkatleri çekmişti. ‘Babamın Sesi’, ‘İki Dil bir Bavul’ filmiyle karşılaştırılıyor mu?
‘İki Dil Bir Bavul’ filmi çok iyi tepkiler aldı çünkü çok sıcak bir dili var. İzlenmesi kolay ve konusu çok berrak bir filmdi. Ama şöyle bir durum oldu; filmi izleyenlerin büyük bir çoğunluğu Emre öğretmene daha çok üzölmeyi tercih ettiler. Bu da filmin gerçek meselesinin önüne geçmesine neden oldu. Aslında her izleyici tutmak istediği yerden tutuyor filmleri. Türkiye’yi anlamaya yönelik filmler yapmak istiyoruz ve bu yüzden de İki Dil Bir Bavul filminde hem Türk’ün hem de Kürt’ün bir araya geldiği okulu mekan olarak seçmiştik. Öğretmenin kutsal olduğunu düşünen bir Türkiye var. Bu Kemalizmin toplumda yarattığı bir yargı. Atatürk bile başöğretmen olarak düşünölüyor. Halbuki yok öyle bir şey. Öğretmen görevini yapıyor. Bizim filmimizde öğretmen her şeyden bihaber, öğrencilerine ‘lan’ diye seslenen bir öğretmen. Toplumda bazı yargılar öyle bir yerleşmiş ki kıramıyorsun. Kırmak için savaş çıkarmak gerekiyor demek ki! Yani ‘İşte görün öğretmen öğrencisine lan diyor’ demek mi gerekiyor. Sorgulanması gereken bir çok durum vardı filmde. Bir öğretmen Kürt köyüne bavuluyla gidiyor ve ilk gün okula hiç öğrenci gelmiyor. Bunun sorgulanması

lazım. Beklerken ‘Bak gelmedi şerefsizler’ deniyorsa yanlış bir şeyler yok mudur yani? Öğretmene olan sempatiyi kırabilecek bir uzaklık olmasına rağmen tercih öğretmenden yana kullanıldı. Tabii ki herkes için konuşmuyorum. Öğrenciler arasında sevimli tavırlarıyla dikkat çeken Zölküf’ü sevip onun gerçek meselesine yaklaşmamak gibi durumlar da oldu. Örneğın öğretmen çocuğa soruyor ‘Senin ailen var mı’, çocuk ta ‘yok’ diyor. Halbuki biz bir önceki sahnede çocuğun ailesini görmüşüz. Bu komik bir durum elbette ki ama çocuk niye yanlış cevap veriyor? Çünkü Türkçe’yi bilmiyor. Filmin sonunda izleyicinin ‘Ben okuma yazmayı 3 ayda öğrendim ama bu çocuklar bir sene boyunca öğretmenin söylediklerinin bir kelimesini bile anlamadı. Acaba niye?’ diye düşünmesi gerekiyor. Elbette ki filmin ana meselesini anlayan anladı. Bugün savaş niye var sorusunu ‘İki Dil Bir Bavul’ filmi biraz cevap olabildiyse demek ki doğru iş yapıyoruz. ‘

Babamın Sesi’ filmiyle de, ‘İki Dil Bir Bavul’ filmiyle başladığımız politik duruşumuzda bir tutarlılık sağlamak istedik. Dedik ki ‘İki Dil bir Bavul’daki çocuklar büyüdü ve şimdi de ‘Babamın Sesi’ filmindeki meselelerle uğraşıyorlar. Zeynel bana kasetlerle ilişkin hikayesini anlattığında kafamda şu düşünce belirdi. Sonuçta Zeynel de ‘İki Dil Bir Bavul’daki çocuklar gibiydi. Babası para gönderdi ve okudu. Kafam da hen sı soru var: Okullarda ki Kürt

Babası para göçmeni ve orada. Kaldırımda hep şu söz var: Oradaki ki kişi çocukları bir gün büyüyecek ve topluma karışacaklar. Peki o zaman o çocuklar büyüyünce toplumla barışacaklar mı yoksa barışmayacaklar mı? Zeynel okudu ama abisi Hasan mücadele etmeyi tercih etti. 'Babamın Sesi' bir ailenin Türkiye'de tutunamadığını gösteren bir hikaye. Neden acilen barışa ihtiyacımız olduğunu gösteriyor bu film. Şayet bir ülkenin sınırlarındaki herkes bu sınırlar içerisinde olmaktan mutluyorsa bu sınırlar gerçek sınırlardır. Bir taraf 'Biz mutluyuz' derken diğer bir taraf kan ağlıyorsa ve buna karşın sen o tarafa 'Bize ne biz sınırlar böyle kalsın istiyoruz' diyorsan bu mesele kapanmaz. Biz filmlerimizde, bu ülkede bazı kesimlerin mutlu olmadıklarını ve beraber yaşamak istemiyorlarsa da neden yaşamak istemediklerini anlatmaya çalışıyoruz. Ben bir Türk olarak Kürt arkadaşlarımla birlikte bu durumun Türklere anlatılmasından yanayım ve bunun mücadelesini veriyorum.

Bir sinemacı olarak bu kadar toplumsal ve politik meseleleri büyük olan bir ülkede olmaktan dolayı kendini şansız hissediyor musunuz? Yani topluma dair değil de kendi istediğiniz konulara ilişkin film yapmak istemez miydin?

Ben açıkçası sinemayı sanatsal bağlamda değerlendirmiyorum. Yeni arayışlar içindeyim o kadar. Elbette ki izleyicinin yaptığım filmlerden keyif almasını isterim. Bu yüzden de filmlerime dert ettiğim meselelerle birlikte keyif verici anlar ve durumlar da koyarım. 'Sanat sanat için yapılmalı' anlayışına katılmıyorum. Sanatın ticari bir karşılığı vardır. Kırmızı halılar eşliğinde izlenir. Ben bunu pek tasvip etmiyorum. En azından bizim topraklarımız için kırmızı halı durumu geçerli değil. Biz acıların yaşandığı topraklarda yaşıyoruz. Filmlerle de bu acıları anlatmak gerekliliğine inanıyorum. Film Cannes Film Festivali'ne hiç katılmasa da olur. Bizim önceliğimiz burası. Burada filmlerimizin anlaşılmasını ve anlatmaya çalıştığımız hikayelerin anlaşılmasını istiyorum, o kadar.

Almanya'da gösterime girecek

Peki 'Babamın Sesi' yurtiçinde ve yurtdışında ne zaman vizyona girecek?
Türkiye ve Almanya'da 2 Kasım'da vizyona girecek. Almanya'da 13 şehirde gösterime girecek. Burada ise başta İstanbul ve Ankara olmak üzere İzmir, Diyarbakır ve Eskişehir'de gösterilecek. Sonra yavaş yavaş her yere dağılacak. 'İki Dil Bir Bavul' gibi politik anlamda tartışılıp konuşulmasını umut ediyorum. Çünkü 'İki Dil Bir Bavul' ile bağlantıları olan bir film Babamın Sesi. Siyasi konjonktür daha da sertleşerek devam ediyor çünkü.

Bir sonraki film için belirlediğiniz bir hikaye var mı?

Son zamanlarda üzerine düşündüğüm bir hikaye var. Köyde geçecek bir hikaye olacak. Temel fikir şu: Bir şeyi o kadar çok istiyoruz ki başkasının hayatını bazen mahvedebiliyoruz. Filmin temel cümlesi bu olacak. Bu cümle, bu toprakları o kadar çok istiyoruz ki Kürtleri ve Ermenileri dışlıyoruz şeklinde uyarlanabilir. Bu çok ahlaksız bir anlayış bence. Kendi istekleri için başkasını yok soymak vicdansızlıktan başka bir şey olamaz. Bir sonraki filmimde bu anlayışa değinmek istiyorum.

ÖZLEM GALİP/İSTANBUL

314

YENİ ÖZGÜR POLİTİKA [1]

1. <http://www.yeniozgurpolitika.org/index.php?rupel=nuce&id=14142>